

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Υμηττού 47-51, 161 21 Καισαριανή. Τηλ. 210-7224123 FAX 210-7223584

(Internet) <http://www.imkby.gr> (e-mail) info@imkby.gr

Αριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/212

Έν Καισαριανῇ τῇ 7ῃ Μαρτίου 2003

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 26η

Πρός

τούς Πανοσιολογιωτάτους καί Αιδεσιμωτάτους Πρεσβυτέρους,
τὸν Ἱεροκῆρυκα καὶ τοὺς Ἐφημερίους,
τούς Εὐλαβεστάτους Διακόνους
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί, Χαίρετε ἐν Κυρίῳ!

Εὐρίσκεται ἐνώπιόν μας τὸ «στάδιον τῶν ἀρετῶν», ἡ Ἀγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ἡ περίοδος τῶν πνευματικῶν ἀγώνων κατὰ τὴν ὁποία ἡ Ἐκκλησία, ὁ νέος Ἰσραήλ, πορεύεται, ὅπως ὁ παλαιὸς καὶ ἱστορικὸς ἰσραηλιτικὸς λαὸς ἐξῆλθε ἀπὸ τὴν γῆ τῆς Αἰγύπτου, τὴν γῆ τῆς δουλείας καὶ τῆς αἰχμαλωσίας, γιὰ νὰ κατοικήσῃ στὴ γῆ τῆς ἐπαγγελίας, δηλαδὴ τῆς ὑποσχέσεως, στὴ γῆ τῆς ἐλευθερίας, ἔτσι καὶ ὅλη ἡ Ἐκκλησία καὶ ὁ κάθε πιστὸς πραγματοποιεῖ αὐτὴ τὴν περίοδο μία πνευματικὴ πορεία.

Ἡ πορεία αὐτὴ ἀρχίζει τώρα καὶ τελειώνει στὸ Πάσχα, κατὰ τὴν λαμπρὰ ἡμέρα τῆς ἐνδόξου Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ περίοδος αὐτὴ ἐξήρθη στὴν ἐκκλησιαστικὴ συνείδησι καὶ παράδοσι ἤδη ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων. Προσέλαβε μία ἱερότητα καὶ ἀγιότητα ἔνεκα τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος, τὸν ὁποῖο διεξάγουν οἱ πιστοὶ πρὸς πνευματικὴ προετοιμασία τους γιὰ νὰ ἐορτάσουν τὸ Πάσχα.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸν λόγο ἀπευθύνουμε πρὸς τὸν Ἱερὸ Κλῆρο μας, τοὺς Πρεσβυτέρους καὶ τοὺς Διακόνους, τὴν Ἐγκύκλιό μας αὐτὴν γιὰ τὴν πνευματικὴ οἰκοδομὴ σας καὶ τὴν ἐν συνεχείᾳ οἰκοδομὴ τῶν ἐνοριτῶν σας.

1. «Ἐπανάγαγε εἰς βάθος» (Λουκ. ε' 4).

Τὴν ἐποχὴ μας τὴν χαρακτηρίζει ἡ ρηχότητα, ἡ τρυφηλότητα καὶ ἡ χαλαρότητα. Κυριαρχοῦν τὰ πάθη. Οἱ ἄνθρωποι θηρεύουν μὲ κάθε τρόπο τὴν ἀπόλαυσι τῶν ἡδονῶν. Τὸ γήινο φρόνημα διαμορφώνει τὰ διανοήματα, ἐμπνέει τὶς ἐπιθυμίες, τὰ συναισθήματα, τοὺς λόγους καὶ τὶς πράξεις τῶν ἀνθρώπων.

Τὸν βίον αὐτὸν χαρακτηρίζει ὁ μέγας Βασίλειος ὡς βίον «βοσκημα - τώδη».

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς Ἀρμόνιον «περὶ τοῦ τί τὸ τοῦ Χριστιανοῦ ἐπάγγελμα», ἐξηγεῖ παραστατικότατα, ὅτι στὸ ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ ἀνταποκρίνεται ὁ βίος τοῦ ἀνθρώπου, πολλῶ δὲ μᾶλλον τοῦ Ποιμένος καὶ ἐπισημαίνει ἓνα μεγάλο κίνδυνο. Ἄς παρακολουθήσουμε τὸν ἅγιο Πατέρα μας.

«Ὡσπερ γάρ εἴ τις ἰατρός ἢ ρήτωρ ἢ γεωμέτρης καλεῖσθαι ποθήσειεν, οὐκ ἂν δέξαιτο τῇ ἀπαιδευσίᾳ τὴν ἐπωνυμίαν ἐλέγχεσθαι, μὴ εὕρισκό - μενος ἐπὶ τῆς πείρας ὃ ὀνομάζεται, ἀλλ' ὁ κατὰ ἀλήθειάν τι τούτων προσ - αγορεύεσθαι θέλων, ὡς ἂν μὴ ψευδώνυμος ἢ κλῆσις ἐλέγχοιτο, αὐτῷ τῷ ἐπιτηδεύματι τὴν προσηγορίαν πιστώσεται· τὸν αὐτὸν καὶ ἡμεῖς τρόπον, εἴπερ τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τοῦ χριστιανοῦ ἐπαγγέλματος ἐξετάζοντες εὖ - ροιμεν, οὐκ ἂν ἐλοίμεθα μὴ εἶναι τοῦτο, ὅπερ τὸ ὄνομα ὑπὲρ ἡμῶν ἐπαγ - γέλλεται ὡς ἂν μὴ τὸ περὶ τοῦ πιθήκου διήγημα τὸ παρὰ τοῖς ἔξω πε - ριφερόμενον καὶ ἡμῖν ἐφαρμόσειε.

Φασὶ γὰρ τινὰ τῶν θαυματοποιῶν ἐπὶ τῆς Ἀλεξάνδρου πόλεως ἀσκήσαντα πίθηκον διὰ τινος εὐστροφίας ὀρχηστικῶς σχηματίζεσθαι, πε - ριθεῖναι δὲ αὐτῷ πρόσωπόν τε ὀρχηστρικὸν καὶ ἐσθῆτα τῷ ἐπιτηδεύματι πρόσφορον καὶ χορὸν αὐτῷ περιστήσαντα ἐνευδοκιμεῖν τῷ πιθήκῳ πρὸς τὸν τοῦ μέλους ρυθμὸν ἑαυτὸν ἐκλυγίζοντι καὶ διὰ πάντων ἐπικρυπτομένῳ τὴν φύσιν, οἷς ἐποίει τε καὶ ἐφαίνετο· κατεχομένου δὲ τοῦ θεάτρου πρὸς τὸ καινοπρεπὲς τοῦ θεάματος παρόντων τινὰ τῶν ἀστειοτέρων παιδιᾶ τινι δεῖξαι τοῖς προσκεχηνόσι τῷ θεάματι πίθηκον ὄντα τὸν πίθηκον. Ἐπιβοῶ - ντων γὰρ πάντων καὶ ἐπικροτούντων ταῖς τοῦ πιθήκου περιστροφαῖς

εὐρύθμως πρὸς τὴν ὥδην καὶ τὸ μέλος συγκινουμένου, ρίψαι φασὶν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας τῶν τραγημάτων ἐκεῖνα, ὅσα τὴν λιχνείαν τῶν τοιούτων θηρίων ἐφέλκεται· τὸν δὲ μηδὲν μελλήσαντα, ἐπειδὴ διασπαρέντα εἶδε πρὸ τοῦ χοροῦ τὰ ἀμύγδαλα, ἐκλαθόμενον, τῆς τε ὀρχήσεως καὶ τῶν κρότων καὶ τῶν τῆς ἐσθῆτος καλλωπισμῶν ἐπιδραμεῖν τε αὐτοῖς καὶ ταῖς τῶν χειρῶν παλάμαις ἐγκρατεῖν τὰ εὐρισκόμενα· καὶ ὥς ἂν μὴ ἐμποδῶν εἴη τὸ προσωπεῖον τῷ στόματι, περιαιρεῖσθαι κατὰ σπουδὴν ἑαυτοῦ τοῖς ὄνυξι τὴν σεσοφισμένην μορφήν περιθρύπτοντα, ὥστε αὐτὸν ἀθρόως γέλωτα κινῆσαι τοῖς θεαταῖς ἀντὶ τῶν ἐπαίνων τε καὶ τοῦ θαύματος, εἰδεχθῶς καὶ γελοίως ἐκ τῶν τοῦ προσωπείου λειψάνων διαφαινόμενον.

Ὡςπερ οὖν οὐκ ἐπήρκεσεν ἐκεῖνῳ τὸ σεσοφισμένον σχῆμα πρὸς τὸ νομισθῆναι ἄνθρωπον, ἀπελεγχθείσης ἐν τῇ λιχνείᾳ τῶν τραγημάτων τῆς φύσεως, οὕτως οἱ μὴ ἀληθῶς αὐτὴν τὴν φύσιν ἑαυτῶν τῇ πίστει μορφώσαντες ραδίως ἐν ταῖς τοῦ διαβόλου λιχνείαις ἀπελεγχθήσονται, ἄλλο τι ὄντες παρ' ὃ ἐπαγγέλλονται. Ἀντὶ γὰρ ἰσχάδος ἢ ἀμυγδάλης ἢ τῶν τοιούτων τινὸς τὸ κενόδοξον καὶ φιλότιμον καὶ τὸ φιλοκερδὲς καὶ φιλήδονον καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἢ κακὴ τοῦ διαβόλου ἀγορὰ τοῖς λίχνοις τῶν ἀνθρώπων ἀντὶ τραγημάτων προτιθεῖσα ραδίως εἰς ἔλεγχον ἄγει τὰς πιθηκώδεις ψυχάς, αἱ διὰ μιμήσεως ἐσχηματισμένης τὸν χριστιανισμόν ὑποκρίνονται, τὸ τῆς σωφροσύνης ἢ τὸ τῆς πραότητος ἢ τινος ἄλλης ἀρετῆς προσωπεῖον ἐν τῷ καιρῷ τῶν παθημάτων ἑαυτοῖς ἀφανίζοντες. Οὐκοῦν ἀναγκαῖον ἂν εἴη νοῆσαι τοῦ χριστιανισμοῦ τὸ ἐπάγγελμα· τάχα γὰρ ἂν τοῦτο γενοίμεθα, ὅπερ τὸ ὄνομα βούλεται, ἵνα μὴ ψιλῇ τῇ ὁμολογίᾳ καὶ τῷ προσχήματι τοῦ ὀνόματος μόνου μεταμορφούμενοι, ἄλλο τι παρὰ τὸ φαινόμενον ὄντες, τῷ τὰ κρυπτὰ καθορῶντι ἐπιδειχθείημεν».

Ἀποκαλυπτικὸς εἶναι στὸ θέμα αὐτὸ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος στὴν Γ' ὁμιλία του στὴν Α' πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐπισημαίνων τὸν ἴδιο κίνδυνο καὶ τονίζων τὴν ἀνάγκη ὁ ποιμὴν νὰ εἶναι διδάσκαλος τῶν πιστῶν μὲ τὴν ζωὴ του.

«Οἱ γὰρ διδασκόμενοι τὴν τῶν διδασκάλων ἀρετὴν ὁρῶσιν. Καὶ ὅταν ἴδωσι καὶ ἡμᾶς τῶν αὐτῶν ἐπιθυμοῦντας, τῶν αὐτῶν ἐφιεμένους, τοῦ ἄρχειν, τοῦ τιμᾶσθαι, πῶς δυνήσονται θαυμάσαι τὸν Χριστιανισμόν;

Ὅρῶσι βίους ἐπιληψίμους, ψυχὰς γηίνας· πόθεν οὖν ἔχουσι πιστεῦσαι; Ἀπὸ σημείων; Ἄλλ' οὐ γίνεται ταῦτα· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀναστροφῆς; Ἄλλ' ἀπόλωλεν· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀγάπης; Ἄλλ' οὐδαμοῦ οὐδὲ ἵχνος αὐτῆς ὁράται.

Διὰ τοῦτο οὐ τῶν ἡμετέρων μόνον ἀμαρτημάτων ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἐτέρων βλάβης ἡμεῖς λόγον ὑφέξομεν.

Ἀνανήψομεν ποτέ, γρηγορήσωμεν, δείξωμεν πολιτείαν ἐπὶ γῆς οὐρανίαν;»

Στὸν ἀντίποδα αὐτοῦ τοῦ φρονήματος καὶ τῆς καταστάσεως εὐρίσκεται τὸ ἥθος τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὸ τὸ ἥθος διαμορφώνεται ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ ἀπεργάζεται τὸν ἄνθρωπο θεόμορφο, θεοειδῆ.

Ὅσο ἐντονώτερα ἀγωνίζεται ὁ ἄνθρωπος τόσο δυσεπίτευκτο ἔργο ἀναδεικνύεται ἡ πνευματικὴ ἐλευθερία καὶ ἡ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ αὔξησις καὶ τελείωσις.

Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ ἐπιστρατεύσουμε ὅλες τὶς πνευματικὲς δυνάμεις μας, νὰ συγκρατήσουμε τὸν ἑαυτὸ μας ἀπὸ τὴν φορὰ πρὸς τὴν ἁμαρτία, τὴν ἐξωστρέφεια καὶ νὰ ἐπιδοθοῦμε μὲ ἐγρήγορσι στὴν μελέτη τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ζωῆς μας.

Ὁ λόγος τοῦ Κυρίου «Ἐπανάγαγε εἰς βάθος» (Λουκ. ε' 4) ὥς ἀποτελέση γιὰ ὅλους μας τὴν ἀναγκαία παρότρυνσι γιὰ στροφή στὸ βάθος τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ὑπάρξεώς μας. Μὲ τὴν μελέτη αὐτὴ ἐπιδιώκουμε τὴν αὐτογνωσία, τὴν ἀκριβῆ γνῶσι τῆς πνευματικῆς καταστάσεώς μας, ὥστε ἐν συνεχείᾳ νὰ προχωρήσουμε στὴν ἄσκησι γιὰ τὴν ἐκκοπὴ τῶν κακιῶν καὶ τὴν ἀπόκτησι τῶν ἀρετῶν.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης δίδει τὸν ὅρισμό τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν μνημονευθεῖσα ἐπιστολὴ του λέγων, ὅτι «Χριστιανισμὸς ἐστὶ μίμησις θείας φύσεως».

Καὶ ὁ μέγας Βασίλειος: «Τί ἐστὶ Χριστιανισμός; Θεοῦ ὁμοίωσις κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον ἀνθρώπου φύσει. Εἰ ἀνεδέξω τὸ ὄνομα χριστιανός, ἐπείχθητι γενέσθαι ὅμοιος Θεῷ· ἐνδύσαι Χριστόν».

Ἕνας ἄλλος κίνδυνος ποὺ ἀπειλεῖ τὸν ἐργάτη τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι ὁ κίνδυνος τῆς ὑποκρισίας.

Κατὰ τῆς ὑποκρισίας γράφει καὶ ὁ θεόσοφος Νεῖλος ὁ Ἀσκητὴς στὸν λόγο του «πρὸς παρθένον τυπτήσασαν ἄλλην παρθένον»:

«Οὐκ ἔστι σκηνὴ ἢ θεοσέβεια, οὐδὲ σχῆμα ἐπίπλαστον ὁ ἐνάρετος βίος, ἀλλ' ἐκεῖνο φαίνεσθαι χρῆ ὅπερ ἐσμέν, καὶ γυμνὴν δίχα προκαλύμματος ἐπιδείκνυσθαι τὴν τῆς ψυχῆς κατάστασιν, οὐχὶ δὲ πράξεις ἀλλοτρίας τοῦ ἐπιτηδεύματος, σεμνῶ περιστέλλειν σχήματι καὶ κατηφείας παραπετάσματι τὴν ἐνυπάρχουσαν κρύπτειν θρασύτητα... μηδὲ τὰ τῆς ψυχῆς αἴσχη ἀλλοτρίοις ἐπαμφιάζειν ἱματίοις. Περὶ γὰρ τῶν τοιούτων διὰ τοῦ Προφήτου Σοφονίου φησὶν ὁ Θεὸς "ἐκδικήσω ἐπὶ πάντα τοὺς ἐνδεδυ-

μένους ἱμάτια ἀλλότρια” (κεφ. α΄ 8). Οὐ γὰρ ὄντως, εἴ τινες ἀλλότριον κε -
 χρημένοι ἱμάτιον, ἐπὶ τούτοις ἡ ἐκδίκησις ἔσται... ἀλλ’ ὅσοι κακίαις ἐνεχό -
 μενοι τὸ τῶν ἐναρέτων ἐπιμορφάζονται σχῆμα, ἄλλο τῆς συνειδήσεως
 φρονούσης καὶ ἄλλο σχηματιζόμενοι... περὶ ὧν Ἡσαΐας φησὶν “ἀνακα -
 λύσει Κύριος τὸ σχῆμα αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ” (κεφ. γ΄ 17). τοῦδε
 ἐνταῦθα γυμνωθῆναι τὸ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅσον φοβερώτερον... διὰ
 τοῦτο πάλιν εἶρηκεν ὁ Προφήτης “πᾶσαν στολὴν ἐπισυνηγμένων δόλῳ καὶ
 ἱμάτιον μετὰ καταλλαγῆς ἀποτίσσουσιν” (κεφ. θ΄ 5) ὅτι πονηρὰν τῆς ἐν τῷ
 παρόντι βίῳ πλάνης οἱ ἀπατεῶνες ἀλλάσσονται τὴν ἐν τῷ μέλλοντι δια -
 γωγὴν, πολὺ τῆς ἐνθάδε δόξης ἐναντίαν ἐκεῖ κληρούμενοι τὴν κατάστασιν.
 Στολὴν γὰρ ἐπισυνηγμένων δόλῳ καὶ ἱμάτιον εἶπε, τὴν ἐκ τῆς ἐπιπλάστου
 δοκούσης σεμνότητος περιγινομένην τοῖς τοιούτοις ὑπόληψιν ἀλληγορικῶς
 αἰνιττόμενος, μετὰ καταλλαγῆς δὲ ἀποτίσσειν τὴν μετὰ τὸ γυμνωθῆναι τῆς
 ψευδοῦς δόξης ἐπαγομένην ἀπαραίτητον κόλασιν ».

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος οὕτως ὀρίζει τὴν ὑπόκρισι:
 «ὑπόκρισις δὲ λανθάνουσα πικρία» (εἰς τοὺς παχυμερεῖς ὄρους).

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ καθίσταται σαφές, ὅτι στὴν πνευματικὴ ζωὴ μας ὁ
 περισπασμὸς τοῦ νοῦ καὶ ἡ διασκέδασις τῆς προσοχῆς, ἀλλὰ καὶ ἡ
 προσποίησης καὶ ἡ ὑποκρισία ζημιώνει καὶ δυσχεραίνει τὴν πορεία μας.
 Ἀντιθέτως ἡ συγκέντρωσις τοῦ νοῦ καὶ ἡ ἀκρίβεια τῆς πολιτείας διευ -
 κολύνει, ὥστε νὰ βλέπουμε καθαρώτερα τὴν κατάστασί μας καὶ νὰ
 ἀγωνιζόμεθα ἐντονώτερα.

*** **** *** **** ***

2. «Οὕτω τρέχετε, ἵνα καταλάβητε» (Α΄ Κορινθίους θ΄ 24).

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει μία πνευματικὴ ἀρχὴ καὶ πνευματικὴ
 μέθοδο, τὴν ὁποία ἰδιαιτέρως ὀφείλουμε νὰ γνωρίζουμε γιὰ νὰ πα -
 ρακινούμεθα ἀπὸ αὐτὴ, ὥστε νὰ ἀναδεικνυόμεθα γνήσιοι καὶ αὐθεν -
 τικοὶ ποιμένες καὶ πνευματικοὶ πατέρες τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ἡ πνευματικὴ αὐτὴ ἀρχὴ εἶναι, ὅτι ὁ πνευματικὸς πατέρας
 προηγεῖται στὴν ἄσκησι καὶ τὴν κατὰ τῆς ἁμαρτίας πάλη.

Γράφει:

«Πᾶς δὲ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν, ἵνα
 φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν ἡμεῖς δὲ, ἄφθαρτον. Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω,

ὥς οὐκ ἀδήλως, οὕτω πυκτεύω, ὥς οὐκ ἀέρα δέρων. Ἀλλ' ὑποπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι» (Α' Κορινθ. θ' 25-27).

Πρῶτοι ποὺ διεξάγουν πνευματικὸ ἀγῶνα εἶναι οἱ ποιμένες τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, οἱ πνευματικοὶ πατέρες γιὰ τὴν ἰδική τους πρόοδο-αύξησι καὶ τελείωσι ἐν Χριστῷ.

1ο Σχόλιο:

«Πᾶς δὲ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται».

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος τονίζει, ὅτι ὅλοι οἱ ἀγωνιζόμενοι χριστιανοὶ καὶ προεχόντως οἱ πνευματικοὶ πατέρες ὑποχρεοῦνται νὰ ἐγκρατεύωνται γιὰ νὰ προκόπτουν στὶς ἀρετὲς καὶ νὰ φθάσουν στὴν τελειότητα.

Ὁ ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης στὸ β' (2) κεφάλαιο «περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας», λέγει ὅτι ἀνταγωνιστὲς τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι ὁ κόσμος, ἡ σὰρκα καὶ ὁ διάβολος.

Ὁ ἅγιος Ἱερώνυμος στὴν ἐπιστολὴ πρὸς Ἰουλιανὸν εἶπε «ὅτι εἶναι ἀδύνατον οἱ χριστιανοὶ καὶ ἐδῶ νὰ χαίρουν καὶ εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· διὰ τοῦτο ὁ ἀγωνιζόμενος χριστιανός, ἀπὸ ὅλα πρέπει νὰ ἐγκρατεύεται, καὶ μάλιστα ἀπὸ τὰς ἐπιθυμίας ταύτας, διότι ἀπὸ τὰς ἐπιθυμίας ταύτας γίνεται ἀδύνατος καὶ ἀσθενής, καὶ νὰ πολεμήσῃ δὲν δύναται τοὺς ἐχθρούς του».

Τὰ αὐτὰ τονίζει καὶ ὁ Κλήμης Ἀλεξανδρείας στοὺς Στρωματεῖς.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης στὸ β' (2) κεφάλαιο τοῦ λόγου του στὴν ἐπιγραφὴ τῶν Ψαλμῶν λέγει: «Στάδιον ὁ κοινὸς τῶν ἀνθρώπων βίος ἐστίν οἷς ἀντίπαλός ἐστιν ἡ κακία, πολυτρόπως τοῖς δολεροῖς παλαίσμασι καταγωνιζομένης τοὺς προσπαλαίοντας».

Ὁ ἅγιος Ἰσίδωρος ὁ Πηλουσιώτης παρατηρεῖ διακριτικότατα στὴν ροθ' (109) Ἐπιστολὴ πρὸς Στρατήγιον: «Οὐ γὰρ ἐνταῦθα ἡ ἀπόδοσις τῶν πόνων· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐνταῦθα ἄθλα, τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἔπαθλα. Μὴ ζητεῖ-τωσαν τοιγαροῦν ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀγώνων τὴν ἄνεσιν, μηδὲ συγχεῖτωσαν τοὺς καιρούς».

Ὁ ἴδιος στὴν Ἐπιστολὴ ξ' (60) πρὸς Εὐτόνιον Διάκονον:

«Τίς ἀποδέξοιτο χριστιανόν ἐν τῷ καιρῷ τῶν ἀγώνων τοὺς στεφάνους ἐπιζητοῦντα; τὰ μὲν γὰρ τῇδε, ἀγώνων ἐστὶ καὶ στεφάνων

ὑπόθεσις, τὰ δὲ ἐκεῖ, γερωῶν καὶ τιμῶν. Μὴ τοίνυν τὴν εὐκαιρίαν τῶν πραγμάτων προδῶμεν, ἵνα μὴ ἐκεῖ ἀνόητα μεταμεληθῶμεν».

Καὶ πάλι ὁ αὐτὸς ἅγιος Πατὴρ στὴν ρζγ' (193) πρὸς Τιμόθεον Ἀναγνώστην: «Ἐξ ὧν μετέρχη ἄθλων, θαυμάσιε, πέπεισο στάδιον ἡμῖν τὰ παρόντα προκεῖσθαι ἀόρατον, ἐν ᾧ θηρίοις οὐκ αἰσθητοῖς, ἀλλὰ νοητοῖς προσπαλαίωμεν, ἅπερ εἰ τῆς ἐν ἡμῖν Ρώμης κρατήσουσιν οὐ μέχρι τοῦ σώματος ἰστώσι τὸν κίνδυνον, ἀλλ' αὐτῇ τῇ ψυχῇ τὸν θάνατον φέρουσιν».

Ὁ θεοφόρος Ἰγνάτιος ἔγραφε πρὸς τὸν ἅγιο Πολύκαρπο Σμύρνης: «Στῆθι ἐδραῖος ὡς ἄκμων τυπτόμενος· μεγάλου ἐστὶν ἀθλητοῦ δέρεσθαι καὶ νικᾶν, μάλιστα δὲ ἔνεκα Θεοῦ ὑπομένειν ἡμᾶς δεῖ, ἵνα καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ἀναμείνῃ εἰς τὴν Βασιλείαν, συντονώτερον δράμε· ἕως ἐνταῦθα εἰ, νίκη - σον· ὧδε γὰρ ἐστὶ τὸ στάδιον ἐκεῖ δὲ οἱ στέφανοι».

Ὁ μέγας Βασίλειος στοὺς Ὅρους κατὰ πλάτος διδάσκει ὅτι: «Οὗ - τος ὁ αἰὼν τῆς μετανοίας, ἐκεῖνος τῆς ἀνταποδόσεως· οὗτος τῆς ὑπομονῆς, ἐκεῖνος τῆς παρακλήσεως. Νῦν βοηθὸς τῶν ἐπιστρεφόντων ἀπὸ ὁδοῦ κα - κῆς ὁ Θεός, τότε... φοβερὸς ἐξεταστής».

Ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος διδάσκει στὴν ΚΓ' ὁμιλία του στὴν Α' πρὸς Κορινθίους ὅτι: «Πᾶς ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται. Καὶ γαστριμαρ - γίας καὶ λαγνείας καὶ μέθης καὶ πάντων ἀπλῶς κρατεῖ τῶν παθῶν».

Στὴν ΜΒ' (42) ὁμιλία του στὴν Α' πρὸς Κορινθίους διευκρινίζει: «Οὐκ ἔστι ραθυμοῦντα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν ἐπιτυχεῖν. Τί τοσαύτας ἐπισυρώμεθα φροντίδας καὶ μεῖζον ποιοῦμεν τὸ φορτίον;».

Ὁ δὲ θεῖος Νύσσης Γρηγόριος μᾶς διδάσκει ἓνα τρόπο πῶς νὰ νικῶμεν τὸν ἐχθρό· οὗτος δὲ εἶναι, τὸ νὰ μετανοοῦμε πάντοτε γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας καὶ τὰ κακά, τὰ ὁποῖα πράττουμε καὶ νὰ καθαρίζουμε τὸν ἑαυτό μας ἀπὸ τὰ πάθη. Γράφει στὴν ὁμιλία του εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῶν Ψαλμῶν:

«Τὸ εἰδέναι τῶν κακῶν ἑαυτοὺς ἐκκαθαίρειν, τῆς διηνεκοῦς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ νίκης παρασκευὴ γίνεται καὶ ὑπόθεσις· ἀδιαλείπτου γὰρ ἡμῖν οὔσης ἐν τῷ βίῳ τῆς πάλης, τῆς γινομένης πρὸς τὸν κοσμοκράτορα τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου... ἐπειδὴ ἔν μόνον αὐτὸ πάλαισμα πρὸς πᾶσαν πειρατηρίου προσβολὴν ἔχομεν, τὴν μετάνοιαν· ὁ τοῦτο ἐν ἑαυτῷ κατορθώσας διαπαντὸς νικητὴς τοῦ ἀεὶ προσπαλαίοντος».

2ον Σχόλιον:

«Μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι».

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπισημαίνει ἓνα σοβαρὸν κίνδυνον, νὰ κηρύξουμε στοὺς ἄλλους τὴν σωτηρία καὶ ἐμεῖς νὰ ἀποκλεισθοῦμε ἀπὸ τὴν σωτηρία, νὰ ἐλευθερώσουμε ἄλλους ἀπὸ τὰ πάθη καὶ ἐμεῖς νὰ μείνουμε ὑποδουλωμένοι στὰ πάθη, νὰ ὀδηγήσουμε ἄλλους στὴν τελειότητα καὶ ἐμεῖς νὰ μείνουμε ἀτελεῖς.

Γι' αὐτὸ καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος στὸν Β' (2) λόγο του τὸν Ἀπολογητικὸν τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς του τονίζει ἐμφαντικὰ τὸν πνευματικὸ νόμο, ποὺ ἰσχύει γιὰ τοὺς ποιμένες: «Καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον, εἶτα καθᾶραι, σοφισθῆναι καὶ οὕτω σοφίσαι· γενέσθαι φῶς καὶ φωτίσαι· ἐγγίσει Θεῷ καὶ προσαγαγεῖν ἄλλους».

Στὸν ΣΤ' λόγον τὸν ἐπονομαζόμενον *Εἰρηνικὸ Α'*, ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν μοναζόντων, ἐξηγεῖ ὅτι καὶ ὁ ἴδιος αὐτὸν τὸν νόμον ἔλαβε ὑπ' ὄψιν του πρὶν ἀναλάβει τὴν διαποίμανσιν ψυχῶν: «Τῇ δι' ἔργων φιλοσοφία καθᾶραι πρῶτον ἐμαυτόν, εἶτα τὸ στόμα τῆς διανοίας ἀνοίξας ἐλκῦσαι πνεῦμα, εἶτα ἐξερεύξασθαι λόγον ἀγαθὸν καὶ λαλεῖν σοφίαν τελείαν ἐν τοῖς τελείοις, ἀκολουθίας εἶναι ὑπελάμβανον».

Τὸ πιὸ τίμιο γιὰ τὸ Θεὸ εἶναι ἡ κάθαρσις τῆς ψυχῆς τονίζει ὁ ἴδιος ἅγιος Πατὴρ στὸν ΙΑ' (11) λόγο του πρὸς τὸν Γρηγόριον Νύσσης:

«Ἀγνίσωμεν τοίνυν ἡμᾶς αὐτούς, ἀδελφοί, τοῖς μάρτυρσι· μᾶλλον δὲ ὧς κάκεῖνοι δι' αἵματος καὶ τῆς ἀληθείας ἡγνίσθησαν ... παραστήσωμεν καὶ αὐτὰ τὰ σώματα ἡμῶν καὶ τὰς ψυχὰς θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν ταύτην ἡμῶν καὶ ἔντευξιν. Οὐδὲν γὰρ τῷ καθαρῷ τίμιον, ὡς καθαρότης ἢ κάθαρσις».

Διευκρινίζει στὸ ΛΒ' (32) λόγο του περὶ τῆς ἐν διαλέξεσιν εὐταξίας: «Μέγα τὸ περὶ Θεοῦ λαλεῖν; Ἀλλὰ μεῖζον τὸ ἐαυτὸν καθαίρειν Θεῷ, ἐπειδὴ εἰς κακότεχνον ψυχὴν σοφία οὐκ εἰσελεύσεται».

Ὁ ἅγιος Πατὴρ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος στὸν Μ' (40) λόγο του εἰς τὸ ἅγιον Βάπτισμα τονίζει τὴν ἀνάγκη καθάρσεως ὅλων τῶν μελῶν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ἀκαθαρσία τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς πονηρίας.

Στὸν ΛΘ' (39) λόγον, εἰς τὰ Φῶτα, διδάσκει, ὅτι ἡ κάθαρσις τῆς ψυχῆς εἶναι καρπὸς τῆς τηρήσεως τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ:

«Οὗ φόβος, ἐντολῶν τήρησις· οὗ δὲ ἐντολῶν τήρησις, σαρκὸς κά -

θαρσις τοῦ ἐπιπροσθούντος τῇ ψυχῇ νέφους, καὶ οὐκ ἐὼντος καθαρώς ἰδεῖν τὴν θεῖαν ἀκτῖνα· οὐδὲ κάθαρσις, ἔλλαμψις· ἔλλαμψις δέ, πόθου πλήρωσις, τοῖς τῶν μεγίστων ἢ τοῦ μεγίστου, ἢ ὑπὲρ τὸ μέγα ἐφιεμένοις».

3ον Σχόλιον:

«Ἐκεῖνοι μὲν οὖν, ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσι, ἡμεῖς δὲ ἄφθαρτον».

Ὁ πιστὸς ἀγωνίζεται γιὰ νὰ λάβῃ τὸν ἄφθαρτον καὶ αἰώνιον στέφανον. Ἡ ἐλπίδα καὶ τὸ τέλος τῶν στεφάνων δυναμώνει τοὺς ἀγωνιστὰς νὰ ἀγωνίζωνται. Τονίζει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης στὸ β' (2) κεφάλαιον τοῦ λόγου του εἰς τὴν ἐπιγραφὴν τῶν ψαλμῶν:

«Ἐπεὶ οὖν τὸ τέλος παντὸς ἀγῶνος ἡ νίκη γίνεται, πρὸς ἣν βλέποντες οἱ πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἀποδυσόμενοι τῆς ἀθλήσεως ἄπτονται· δοκεῖ μοι διὰ τοῦ τέλους ὁ λόγος, ἐκ βραχείας φωνῆς ἐπεγείρειν εἰς προθυμίαν τοὺς διὰ τῶν ἀρετῶν ἀθλοῦντας, ἐν τῷ σταδίῳ τοῦ βίου, ὡς ἂν εἰς τέλος βλέποντες, ὅπερ ἐστὶν ἡ νίκη, τῇ τῶν στεφάνων ἐλπίδι τὸν ἐν τοῖς ἀθλοῖς πόνον ἐπικουφίζοιεν· ὅπερ δὴ καὶ νῦν τὸ τοῖς ἀγῶσιν ὁρῶμεν γινόμενον».

**** *** **** *** ****

3. Τέλος ὑπενθυμίζομεν καὶ τίς ὑπ' ἀριθμὸν 12/28. 2. 2001 καὶ 20/20.3.2002 προηγούμενες σχετικὲς ἐγκυκλίους μας στὶς ὁποῖες καὶ παρέχομεν εἰδικὲς ποιμαντικὲς τελετουργικὲς καὶ ἄλλες ὁδηγίες τίς ὁποῖες ἐπαναλαμβάνομε μὲ τὴν παροῦσα.

Ἀγαπητοὶ Πατέρες καὶ Ἀδελφοί,
Εὐχομαὶ νὰ σᾶς σκεπάζῃ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ σᾶς δυναμώνῃ στὸν προκείμενο ἀγῶνα μας.

Ὁ Θεὸς νὰ εἶναι μαζί σας.

Καλὴ Τεσσαρακοστή .

Μετὰ πατρικῶν εὐχῶν καὶ ἀγάπης

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

✠ Ο ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ ΔΑΝΙΗΛ